

Giải pháp góp phần

Ổn định giá cả thị trường trong nước thời gian tới

◆ **ThS. ĐÀO THANH HƯƠNG,**
Vụ Kinh tế dịch vụ,
Bộ Kế hoạch và Đầu tư

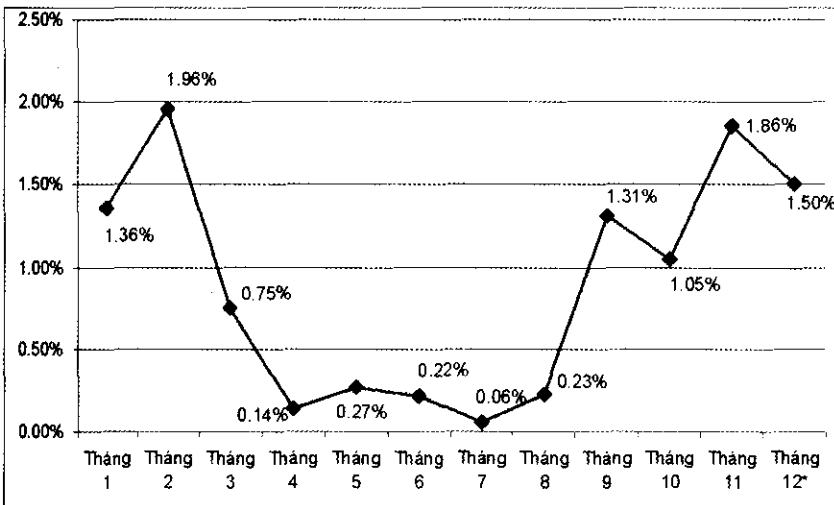
1. Diễn biến chỉ số giá tiêu dùng năm 2010

Năm 2010, chỉ số giá tiêu dùng nước ta có những diễn biến đặc thù, với xu hướng không theo quy luật của một số năm gần đây:

(trong đó, thực phẩm tăng 6,74%), tiếp đó là nhóm nhà ở và vật liệu xây dựng tăng 4,87%, nhóm đồ uống và thuốc lá tăng 3,6%; các nhóm như giao thông, may mặc, văn hóa, giải trí và du lịch đều có mức tăng trên 2%; chỉ có duy nhất nhóm bưu chính viễn thông giảm 1,54%.

Như vậy, có thể thấy ngay trong quý I, lạm phát ngay đã

vụ vận tải. Tuy nhiên, khác với quy luật mọi năm là tháng 3, sau khi Tết Nguyên đán kết thúc, giá cả có xu hướng chững, thậm chí giảm sau khi tăng cao vào dịp Tết (năm 2007 giảm 0,22%, năm 2006 giảm 0,5%, năm 2005 tăng 0,1%) thì tháng 3/2010 CPI tháng 3/2010 vẫn tiếp tục tăng ở mức 0,75%, trong đó nhóm nhà ở và vật liệu xây dựng tăng cao nhất là 1,38%. Nguyên nhân của sự bất thường này là do giá các đầu vào quan trọng phục vụ sản xuất gồm xăng, điện và than đều tăng giá. Cụ thể, từ 14/01/2010 đến 21/02/2010, giá xăng đã tăng 2 lần (tương đương với trên 6%), bên cạnh đó, từ ngày 01/3/2010, giá bán điện cũng được điều chỉnh tăng thêm 6,8%. Việc tăng giá xăng, điện, than được tính vào tính toán CPI của tháng 3, do đó, đã làm tăng chi phí sản xuất các hàng hóa khiến giá cả trên thị trường gia tăng.

Tháng 12*: Dự báo của Tổ điều hành thị trường trong nước

Quý I/2010, chỉ số giá tiêu dùng bình quân đã tăng 4,12% so với tháng 12/2009 (tăng 8,51% so với cùng kỳ năm 2009), trong đó chỉ số của 3 tháng đầu năm lần lượt là 1,36%, 1,96% và 0,75%. Tính trung bình trong quý I, so với tháng 12/2009, nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống có mức gia tăng giá mạnh nhất tới 6,35%

vượt quá nửa chỉ tiêu lạm phát cả năm 2010 (là dưới 7%) do Quốc hội đề ra. Tuy nhiên, CPI quý I tăng cao cũng không khác quy luật biến động hàng năm do trùng với dịp Tết Nguyên Đán, nhu cầu tiêu dùng hàng hóa và dịch vụ của người dân tăng cao, đặc biệt là các mặt hàng lương thực, thực phẩm, vật liệu xây dựng, các dịch vụ ăn uống ngoài gia đình, vui chơi, giải trí, dịch

Bước vào quý II/2010, trước những diễn biến phức tạp của CPI những tháng đầu năm, ngày 06/4/2010, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 18/NĐ-CP với mục tiêu trọng tâm là ổn định kinh tế vĩ mô, không để lạm phát tăng cao trở lại. Với hàng loạt các biện pháp chỉ đạo về mặt chính sách đối với các Bộ, ngành chức năng nhằm bình ổn thị trường.

kiểm chế lạm phát theo mục tiêu Quốc hội đề ra. Kết quả của việc thực hiện quyết liệt tinh thần chỉ đạo tại Nghị quyết 18 là tốc độ tăng CPI đã có xu hướng giảm dần từ đầu quý II. Tốc độ tăng CPI tháng 4 giảm xuống 0,14% trong tháng 4, đặc biệt trong tháng 4 chỉ số giá nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống đã giảm giá ở các địa phương lớn như Hà Nội (giảm 0,2%), Hải Phòng (giảm 0,13%), Khánh Hòa (giảm 0,21%).... Tốc độ tăng CPI trong tháng 5 ở mức 0,27%, giảm xuống chỉ còn 0,22% trong tháng 6.

Đầu quý III, CPI tháng 7 tăng ở mức thấp nhất trong năm với chỉ 0,06% (cũng là mức thấp nhất so với cùng kỳ kể từ năm 2004 trở lại đây) trước khi tăng nhẹ 0,23% trong tháng 8. Xu hướng chỉ số giá tiêu dùng chỉ tăng thấp này được duy trì từ tháng 4 cho tới tháng 8, với mức tăng trung bình mỗi tháng khoảng 0,18%. Tuy nhiên, kể từ tháng 9, chỉ số giá tiêu dùng của cả nước đã có xu hướng tăng trở lại. Tháng 9, CPI tăng 1,31% so với tháng 8, đây là mức tăng khá mạnh so với cùng kỳ nhiều năm trở lại đây, chủ yếu do nhóm giáo dục, tăng tới 12,02%. Nguyên nhân là do bước vào năm học mới, giá thiết bị giáo dục tăng, đồng thời nhiều địa phương điều chỉnh tăng học phí đại học, cao đẳng sau khi Nghị định 49/2010/NĐ-CP của Chính phủ có hiệu lực. Ngoài ra còn do ảnh hưởng của sự tăng giá nhóm hàng lương thực, tăng 2,32%, do giá lúa gạo tại Đồng bằng Sông Cửu Long và Nam Bộ tăng cao. Nhóm nhà ở và

vật liệu xây dựng tăng 1,08% do giá gas, giá thép xây dựng liên tục điều chỉnh tăng.

Hai tháng đầu quý IV vẫn tiếp tục đà tăng trong tháng 9, CPI tháng 10 tăng 1,05% so với tháng 9, chủ yếu do sự gia tăng của nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống - tăng tới 1,32%, nhóm giáo dục vẫn tiếp tục tăng cao tới 3,9%, trong khi nhóm nhà ở và vật liệu xây dựng cũng tăng tới 1,04%.

Trước diễn biến bất lợi của chỉ số giá tiêu dùng, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chỉ thị số 1875/CT-TTg ngày 11/10/2010 về việc tăng cường các biện pháp bình ổn giá cả, thị trường trong những tháng cuối năm 2010. Tuy nhiên, trong khi hiệu quả thực thi Chỉ thị này chưa phát huy được tác dụng kiểm chế giá thì thị trường lại có những biến động mạnh. Tháng 11, CPI bất ngờ tăng cao tới 1,86% so với tháng 10 (vượt xa so với dự báo trước đó của các cơ quan chức năng), đây là mức tăng cao thứ 2 trong năm (sau mức 1,96% của tháng 2) và là mức tăng cao nhất so với cùng kỳ trong vòng 15 năm qua. Nguyên nhân chính của sự gia tăng mạnh này là do sau những thiệt hại lớn trận bão lũ lịch sử tại miền Trung, nguồn cung lương thực, rau quả, thịt lợn thiếu hụt nghiêm trọng đã đẩy giá lúa gạo, rau xanh tăng cao, kết quả là trong tháng 11, nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống đã tăng tới 3,45%; tiếp đó là nhóm nhà ở và vật liệu xây dựng 1,74% (do giá khí đốt, sắt thép được điều chỉnh tăng trong kỳ). Bên cạnh đó, những diễn biến quá nóng của thị trường

vàng và Đô la Mỹ trong tháng 11 đã góp phần tạo nên đợt tăng giá mạnh của các mặt hàng tiêu dùng nhiều DN, đơn vị kinh doanh, tiêu thương dựa vào đó để tăng giá bất hợp lý. Đây cũng chính là mặt hạn chế của hệ thống phân phối của nước ta - chủ yếu vẫn là kiểu chợ truyền thống, việc kiểm soát giá tại các địa điểm buôn bán này là hầu như không thực hiện được.

Như vậy, tính cả 11 tháng đầu năm 2010, chỉ số giá tiêu dùng cả nước đã tăng 9,58% so với tháng 12/2009 và tăng 8,96% so với cùng kỳ năm 2009. Trong cơ cấu hàng hóa, nhóm tăng cao nhất là nhóm giáo dục 19,3%, tiếp đến là nhóm nhà ở và vật liệu xây dựng tăng 12,89%, nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống tăng mạnh tới 12,46%, các nhóm còn lại đều tăng ở mức trên 3%, chỉ có duy nhất nhóm bưu chính viễn thông giảm ở mức đáng kể với 5,89%.

Có nhiều nguyên nhân tác động tới diễn biến chỉ số giá tiêu dùng nước ta trong năm 2010, tựu chung lại có thể kể tới những nguyên nhân sau đây:

Nguyên nhân khách quan

- Bước vào năm 2010, mặc dù kinh tế thế giới chưa hoàn toàn thoát khỏi khủng hoảng, nhưng đang từng bước hồi phục đã kích thích nhu cầu NK hàng hóa bao gồm cả hàng tiêu dùng và các nguyên vật liệu phục vụ sản xuất. Do đó, giá nhiều loại nguyên nhiên vật liệu, hàng hóa nông sản (như xăng dầu, sắt thép, gas, phân bón, thức ăn chăn nuôi...) trên thị trường thế giới có xu hướng gia tăng và tiếp

tục được duy trì ở mức cao, đặc biệt là từ quý III/2010.

- Các dịp lễ hội như Tết Nguyên đán, 30/4, 1/5, 2/9, Đại lễ 1000 năm Thăng Long,... đã đẩy nhu cầu tiêu dùng hàng hóa và dịch vụ của người dân tăng cao, nhất là đối với nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống - nhóm chiếm tỷ trọng lớn nhất tới 40% trong rổ hàng hóa tiêu dùng.

- Tình hình mưa lũ tại các tỉnh miền Trung trong năm diễn biến phức tạp, gây thiệt hại lớn tới ngành nông nghiệp. Bên cạnh đó, tại nhiều địa phương, dịch lở mồm long móng, dịch lợn tai xanh... đã gây thiệt hại nặng nề cho ngành chăn nuôi, gây mất ổn định cung - cầu, góp phần đẩy giá cả mặt hàng lương thực, thực phẩm tăng cao.

b) Nguyên nhân chủ quan

- Việc thực hiện lộ trình tăng giá đối với các mặt hàng do nhà nước quản lý giá như điện, than, nước sinh hoạt, tăng lương cũng có tác động làm tăng mặt bằng giá chung.

- Tỷ giá chính thức USD/VND

được điều chỉnh tăng từ giữa tháng 8, cộng với sự khan hiếm ngoại tệ đã đẩy tỷ giá trên thị trường tự do gia tăng mạnh từ đầu quý III cho tới nay và liên tiếp lập những đỉnh mốc mới. Điều này đã đẩy giá hàng tiêu dùng NK và các nguyên vật liệu NK phục vụ sản xuất trong nước lên cao.

- Tác động tâm lý từ việc giá vàng và USD tăng cao.

- Sự chủ quan và thiếu quyết liệt của một số bộ, ngành, địa phương trong việc quản lý và bình ổn thị trường sau thời điểm quý II khi giá cả hàng hóa chỉ có xu hướng tăng nhẹ.

Trong thời gian tới, dự báo có nhiều nguyên nhân khiến cho giá cả hàng hóa tiếp tục tăng cao như: Giá cả nhiều mặt hàng trên thị trường trong nước và thế giới tiếp tục có xu hướng tăng, kể cả các mặt hàng tiêu dùng và các mặt hàng thiết yếu như thép, phân bón, lương thực, thực phẩm, gas...; Tỷ giá USD, chỉ số giá vàng trên thị trường tự do tiếp tục giữ ở mức cao có tác

động tâm lý làm giá hàng hóa tăng; Tình hình bão lũ và dịch bệnh vẫn có khả năng xảy ra, gây khó khăn trong việc đảm bảo nguồn cung lương thực, thực phẩm, đặc biệt là trong tháng cuối năm và dự trữ nguồn hàng phục vụ cho Tết Nguyên đán; Lượng kiều hối cuối năm chuyển về nước, cũng như sự đẩy mạnh giải ngân các dự án công trình cũng sẽ làm gia tăng lượng tiền trong lưu thông... Tuy nhiên, thị trường cũng đang có những nhân tố có thể góp phần giảm giá như: Giá cả một số mặt hàng thực phẩm như rau xanh có khả năng giảm khi bắt đầu vào mùa vụ tại các địa phương ở phía Bắc và phía Nam; Mặt hàng đường trong nước cũng sẽ có khả năng hạ nhiệt do các nhà máy hiện đang vào mùa sản xuất và đường Thái Lan giá rẻ đang tràn vào thị trường nước ta khiến đường trong nước không tiêu thụ được tạo sức ép giảm giá; Giá dịch vụ viễn thông vẫn tiếp tục có xu hướng giảm, nhất là trong tháng cuối năm và dịp Tết Nguyên đán; Sự cố gắng, nỗ lực của các Bộ, ngành và các địa phương trong việc tăng cường thực hiện công tác quản lý thị trường nhằm bình ổn giá theo tinh thần của Chỉ thị 1875/CT-TTg ngày 11/10/2010 và Chỉ thị số 2164/CT-TTg ngày 30/11/2010 của Thủ tướng Chính phủ về việc tiếp tục đẩy mạnh sản xuất, bảo đảm cân đối cung cầu hàng hóa, dịch vụ, bình ổn giá cả, thị trường trong dịp Tết Nguyên đán Tân Mão và quý I/2011.

Như vậy, có thể thấy, mục tiêu kiềm chế lạm phát trong năm nay ở mức dưới 8% (sau khi đã được Quốc

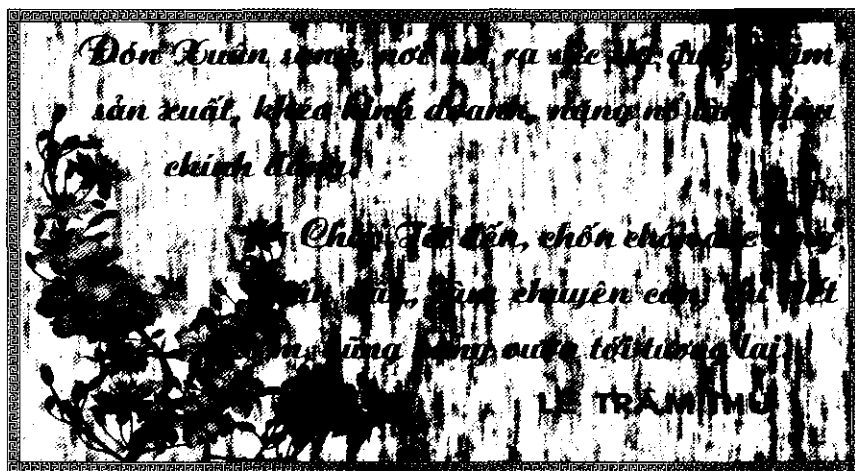
hội điều chỉnh từ mục tiêu ban đầu là 7%) đã không thể đạt được, ngay cả mục tiêu kiềm chế lạm phát dưới 2 con số trong bối cảnh kinh tế thế giới và nước ta hiện nay cũng đang rất khó khăn. Do vậy, nhiệm vụ bình ổn cung - cầu - giá cả thị trường trong tháng cuối năm đang đặt ra hết sức nặng nề và khó khăn cho các cơ quan quản lý nhà nước từ trung ương tới địa phương.

2. Một số giải pháp góp phần bình ổn giá cả thị trường thời gian tới

Trước hết, cần tập trung vào bình ổn giá các mặt hàng sốt giá thời gian qua và chiếm tỉ trọng lớn trong giỏ hàng hóa tính CPI như: lương thực, thực phẩm, đường, xi măng, sắt thép, phân bón, gas, dịch vụ vận tải.

- Ngân hàng nhà nước cần giữ ổn định tỷ giá USD/VND, chỉ đạo các ngân hàng thương mại đảm bảo cung cấp đủ ngoại tệ cho các DN NK các mặt hàng thiết yếu mà trước hết là xăng dầu, phân bón, sắt thép. Thực hiện các biện pháp nghiệp vụ để hạ nhiệt thị trường vàng và ngoại tệ, làm giảm áp lực tâm lý gây tăng giá.

- Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn xây dựng và thực hiện phương án hỗ trợ về phân bón và giống cây rau, lúa và vật nuôi cho các tỉnh bị thiệt hại bởi mưa lũ để khôi phục lại nguồn cung cấp thực phẩm, đặc biệt chú ý vào các loại giống ngắn ngày và có năng suất cao. Bên cạnh đó, tăng cường công tác ngăn ngừa dịch bệnh trên đàn gia súc, theo dõi sát sao và có biện pháp xử lý kịp thời dập dịch và không để dịch bệnh lan rộng.

- Bộ Tài chính nghiên cứu các phương án giảm thuế NK tạm thời đối với các mặt hàng thiết yếu như xăng dầu, phôi thép, phân bón, đồng thời chậm lại lộ trình tăng giá đối với các mặt hàng thuộc quản lý giá của Nhà nước như điện, than, nước sạch.

- Bộ Thông tin và truyền thông cần chỉ đạo và kiểm soát chặt chẽ các phương tiện truyền thông phải đưa ra các thông tin thị trường chính xác, tránh đưa ra các tin cá biệt, thiếu cơ sở gây ra tác động tâm lý tới thị trường, gây hiện tượng sốt ảo, đẩy giá hàng hóa lên.

- Các thành phố lớn gồm Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Hải Phòng, Đà Nẵng, Cần Thơ thực hiện quyết liệt và đồng bộ các biện pháp nhằm đảm bảo cung - cầu hàng hóa, kiềm chế tốc độ tăng giá tại địa phương, đó là:

+ Rà soát lại hiệu quả của chương trình bình ổn: kiểm tra, phát hiện và xử lý mạnh các điểm đăng ký bán hàng bình ổn giá có các hiện tượng bán cao hơn giá đăng ký cũng như tuần hàng bình ổn bán ra ngoài với giá cao hơn.

+ Tăng cường công tác kiểm soát thị trường, ngay từ các chợ đầu mối và tiếp đến là tại các chợ, các cửa hàng bán lẻ về chấp hành các quy định về giá, đặc biệt là đối với các mặt hàng thiết yếu - các mặt hàng sốt giá trong thời gian vừa qua: lương thực, thực phẩm, đường, xi măng, sắt thép, phân bón, gas, dịch vụ vận tải; không để xảy ra hành vi găm hàng, đầu cơ tăng giá bất hợp lý.

+ Khuyến khích các DN trên địa bàn thực hiện các chiến dịch khuyến mại, giảm giá nhằm kích cầu tiêu dùng nội địa, cũng như góp phần giảm giá bán hàng hóa ■

Tài liệu tham khảo:

Chỉ số giá tiêu dùng hàng tháng, Tổng cục Thống kê.

Báo cáo thương mại, dịch vụ hàng tháng, Bộ Kế hoạch và Đầu tư.

Báo cáo Tổ điều hành thị trường trong nước hàng tháng, Bộ Công Thương.

Chỉ thị 1875/CT-TTg ngày 11/10/2010 của Thủ tướng Chính phủ.

Chỉ thị số 2164/CT-TTg ngày 30/11/2010 của Thủ tướng Chính phủ.